

Segling "for dummies"

Datorbranschen ligger steget före, den har insett att världen är full av gröngölingar som inte vet ett dyft om datorer - men som vill lära sig! Nybörjarböcker om datorer får anses leda utvecklingen både i kvantitet och i popularitet. Segling är svårt, termerna är många och det är lätt att känna sig idiotförklarad även som medelgod seglare. Behovet av gröngölingsböcker borde vara nästan lika stort inom seglingen. Två svenska böcker som riktar sig till nybörjare på segling skänker delvis tröst.

En särskilt populär serie av nybörjarböcker är den som riktar sig till "dummies" (fritt översatt "gröngölingar"). Exemplet på böcker är många, vanligtvis beskriver de något tekniskt område tex PC for Dummies, men det finns "dummies"-böcker för allt, även fotboll. På samma sätt som med datorer finns det nog många människor som vill segla, men som inte behärskar segling. Dessutom finns det troligtvis en stor mängd seglare som skulle behöva en "dummies"-bok för att fylla i luckorna i grundkunskaperna. Hur många av oss har gått en seglingskurs och lärt sig grunderna egentligen? Var finns boken som tar upp hur man trimmar seglen, vilka ankare som finns och vilket som är bäst? Alla de tusen frågor, som kanske inte är så avancerade, men som tycks ha lika många svar som tillfrågade personer. Dessutom är inte alltid en lång förklaring med tillhörande teori nödvändig eller ens önskvärd. Bara ett enkelt svar, tack. Entré för "dummies"-böckerna! Ett enkelt och något ovetenskapliga förklaringsätt är just det som skiljer en "dummies"-bok från övriga läroböcker. En sann "dummies"-bok foku-

serar på det praktiska, hur en uppgift ska genomföras eller förklarar begrepp på ett enkelt, icke uttömmande sätt. Nåväl, hur är det då med seglingsböcker "for dummies" på svenska?

Jag har hittat två stycken lovande böcker för nybörjare. Den ena heter Hissa Segel av Curt Gelin (Specialtidningsförlaget AB, Stockholm 1979), den andra Seglingens ABC av Per Roald (Svenska Förlaget AB, Stockholm 2003). Hissa Segel har vandrat runt i många år i bekantskapskretsen och är tumsliten och väl beprövad. Den modernare Seglingens ABC, här i en omarbetad upplaga, finns att få tag på i välsorterade boklädor.

Vad är då dessa böcker till för och vem vänder de sig till? En snabb titt i innehållsförteckningen i Seglingens ABC visar att boken är anpassad efter Seglarintyg 1-3, som efter prov kan erhållas av SSR och NFB. Boken går rättfram igenom de moment och den teori som man kan gissa behövs för att ta dessa intyg. Första kapitlet handlar om termer, skrov, seglingssätt mm. Andra kapitlet tar i princip upp samma saker, fast mer på djupet. Sista kapitlet tar upp avancerad segling såsom kustsegling och spinnakersegling. Slutligen finns ett kapitel om navigering. Sålunda går boken igenom de mest övergripande först och mer in på djupet ju längre man läser. Som jämförelse tar Hissa Segel ett annat grepp, här lotsas man istället genom en hel segling från start till slut. Först lär man sig sätta segel sedan lägga ut, minska segel, ankra och vad man ska göra efter seglingen. De två böckerna har liknande innehåll, men olika angreppssätt.

I vilka praktiska situationer kan man be-

höva en gröngölingsbok också som medelgod seglare? En av mina största favoriter är att vara tvungen att lägga till i en proppfull hamn med motorhaveri. I teorin har jag väl någon vag aning om hur det ska gå till, men i praktiken är jag lika bra på det som på grekiska. Hissa Segel har svaret, kapitlet Trång hamn för segel tar upp det nödvändigaste på några rader. Vid motvind, endast fock. Om vinden kommer tvärs så endast storen och vid medvind endast focken. Allt beror på hur snabbt båten måste kunna bromsas upp. Med detta i ryggen har sannolikheten för att min tilläggning ska bli åtminstone medio, ökat flera hundra procent. Vidare, vem kan på sina fem fingrar, hur man lägger till för segel i trång hamn genom att backa in? Hur man viker storseglet på hösten? Hur man byter spinnaker under gång? Exemplet ovan kommer alla från Hissa Segel som innehåller mycket mer knep och knäp och mindre teori jämfört med Seglingens ABC. Detta blir också den förras styrka och den senares svaghet. Som äkta gröngöling vill man initialt inte lära sig navigering och teori, man vill lära sig hur man seglar!

Seglingens ABC passar bäst för dem som behöver en kursbok för att få seglingsintyg och visst passar den även som nybörjarbok. Dock tillför den inget unikt och den misslyckas med att ge exakt den praktiska information som du borde veta, men glömt, och är för stolt för att fråga om.

Hissa Segel riktar sig mer till gröngölingar i samma anda som nybörjarböckerna för datorer. Därmed uppfyller den bäst kravet på att enkelt beskriva moment och begrepp som kan tyckas överstigligna för den oinvidige. Och man får informationen utan att vara tvungen att läsa boken från pärm till pärm.

Därmed blir slutsatsen att Seglingens ABC inte är någon "dummies"-bok på svenska. Gröngölingar med kunskaps-törst får hålla till godo med Hissa Segel, om den ens går att få tag på längre. Slutligen, det finns faktiskt en bok i "dummies"-serien om segling som heter just Sailing for Dummies.

Det är dock en annan historia

Johan Tinellius

